Чăваш Республикин культура тата
национальноçсен ĕçĕсен министерстви
Чăваш Республикин наци библиотеки
Аслăлăхпа тĕпчев тата меслетлĕх пайĕ

СЛАКПУÇ ÇĂЛТĂРĔ
(К.Иванов çуралнăранпа 110 çул çитнĕ тĕле)

Шупашкар, 2000

Çакă çутă тĕнчере
Вăйли çук та этемрен.
Шывсем çинче, çĕр çинче
Хуçа пулса вăл тăрать.

Сцена çине поэтăн портретне вырнаçтарнă. Залра поэтăн пурнăçĕпе ĕçĕ—хĕлĕпе паллаштаракан кĕнеке выставки йĕркеленĕ. Литература каçне пыракансене Н.Зимин илемлетнĕ "Килчĕ ырă çуркунне" юрăпа кĕтсе илеççĕ. Сцена çине чăваш тумне тумланнă ертсе пыракансем тухаççĕ.

1—мĕш е.п.:

Ырă каç пултăр сире пурне те хаклă çыннăмăрсем! Паян эпир чăвашсен чаплă поэтне — Константин Васильевич Иванова, халалласа йĕркеленĕ литература каçне пуçтарăнтăмăр. Эпир сире унăн пурнăçĕпе ĕçĕ—хĕлĕпе паллаштарасшăн.

2—мĕш е.п.:

Константин Васильевич Иванов çу уйăхĕн 27—мĕшĕнче Пушкăрт республикинчи Слакпуç ялĕнче çуралнă. Слакпуç ытарма çук илемлĕ вырăнта ларать. Çак тĕлтен Слак шывĕ пуçланса каять. Ту хĕрринчи шурă чулсем хушшинчен сип—сивĕ çăлсем тухаççĕ, çÿллĕ валаксем тăрăх шарласа юхаççĕ. Слакпуç — поэзи сăпки: илемлĕ тавралăх, пуян сăмахлăх, пархатарлă йăла—йĕрке — К.В.Иванов пултарулăхне витĕм кÿнĕ çăлкуç.

1—мĕш сăвă калаканĕ:

Силпи çырми вăрман—çатраллă,
Тĕл—тĕл сĕвек парлаклă,
Шыв юхăмĕ çурхи хăватлă,
Шар—шар шавлăн шарлаклă.

Геннадий Юмарт.

1—мĕш е.п.:

Поэтăн ашшĕ ĕçчен те пуян хресчен пулнă. Вăл ачипăчине пурне те хутла вĕрентме тăрăшнă. Сакăр çулта Кĕçтука ялти пуçламăш шкула янă. Тепĕр виçĕ çултан ăна амăшĕн йăмăкĕ — Евгения Николаевна Иванова хăй патне куçарнă, унтан Чĕмпĕрти чăваш шкулне илсе кайнă. Анчах вăл çулхине И.Я.Яковлев шкулне вĕренме илмен пирки (икĕ çулта пĕрре йышăннă) Кĕçтука Пелепейри хула училищине вырнаçтарнă.

2–мĕш е.п.:

Пелепейри хула училищинче нациллĕ хирĕçӳ вăйлă пулнă. Вĕри чĕреллĕ çамрăк çак тискер йĕркесене чăтса тӳсеймесĕр шкултан тухса кайнă. Тепĕр çулне вăл Чĕмпĕрти Чăваш шкулĕн хатĕрленӳ классне ăнăçлă кĕнĕ. Кунта вăл питĕ тăрăшса вĕреннĕ. Унăн малашнехи пурнăçĕ пĕтĕмпех Чĕмпĕрти чăваш шкулĕпе çыхăннă. Унта малтан вăл шкул ачи пулнă, кайран хăй вĕренӳçе тухнă. Чĕмпĕрти чăваш шкулĕ – чăваш культурин вучахĕ пулнă.

1–мĕш е.п.:

1905–1907 çулсенче Раççейре пĕрремĕш революци пулса иртет. Революциллĕ шухăшсем Чĕмпĕрти чăваш шкулĕнчи вĕренекен ачасем хушшинче те уççăнах палăра пуçлаççĕ. Пăлхав кунĕсенче К.Иванов ирĕклĕхшĕн кĕрешме хăюллăн йыхăрнă.

Вăранăр, тапранăр, чăваш ачисем!
Тапран эс вăрçма, выçă халăх!
Халăх çиллине кăтарттăр!
Малалла! Малалла! Малалла!

К.В.Иванов вĕренекен класс ачисене пурне те 1907 çулта шкултан кăларса янă. Мĕн пирки пурне те кăларса янă–ха вĕсене? К.Иванов классне Кочуров ятлă учитель вĕрентнĕ. Вăл чăваш ачисене юратман, вĕсенчен кулнă, мăшкăланă, отметкисене те тивĕçлипе лартман. Çав мăшкăла тӳсеймесĕр, вĕренекенсем, Кочурова ĕçрен кăларма ыйтса, директора хут çырса панă. И.Яковлев çав хирĕçӳне путарас тесе ачасене ӳкĕте кĕртме тăрăшнă. Анчах ачасем хăйсен сăмахне тытман. Çакăн пирки вĕсене "бунтовщиксем" тесе шкултан кăларса янă.

2–мĕш е.п.:

Вара Кĕçтук таван киле таврăннă та хресчен ĕçне кӳлĕннĕ, май килнĕ хушăра халăх сăмахлăхне пухнă.

Çав çулах çурла уйăхĕнче И.Я.Яковлев Кĕçтука Чĕмпĕрти чăваш шкулне чĕнсе илет. Кунта К.В.Иванов куçару комиссийĕнче ĕçлеме пуçлать. Вăл чăвашла вĕрену кĕнекисене редакцилет, корректурине вулать, калавсемпе юмахсем, сăвăсем куçарать, ӳкерчĕксем тăвать.

Вăл М.Ю.Лермонтовăн "Песня про царя Ивана Васильевича, молодого опричника и удалого купца Калашникова" ятлă поэмине, "Парус", "Утес", "Ангел",

"Волны и люди", "Горные вершины", "Узник" сăввисене куçарнă.

А.Рубенштейн çырнă "Горные вершины" юрă янăрать.

М.Ю.Лермонтовăн "Парус" ятлă сăввине К.Иванов питĕ илемлĕ куçарнă.

2–мĕш сăвă калаканĕ:

Пĕччен парăс шуррăн курăнать
Кăвак тинĕс тĕтри ăшĕнче...
Мĕн инçе, ют çĕрте вăл шырать?
Мĕн хăварнă вăл хăй килĕнче?

Чӳхенеççĕ хумсем, çил улать,
Шăтăр–шатăр юпа авăнать.
Анчах парăс телей шырамасть,
Телейрен те тарса вăл каймасть.

Çутă юхăм унăн айĕнче,
Çӳлтен ылттăн хĕвел çутатать,
Канăçсăр, çил–тăвăл шавĕнче
Канлĕх пур пек, тăвăл вăл ыйтать.

1–мĕш е.п.:

Лермонтовăн сăввисене куçарнăсăр пуçне, К.Иванов Н.А.Некрасовăн "Кому на Руси жить хорошо" ятлă поэмине куçарма тытăннă. Вăл Некрасовăн "Выçă юрă" ("Голодная") тенĕ вырăнне куçарнă.

3–мĕш сăвă вулаканĕ:

Хресчен тăрать –
Тайкаланать,
Хресчен пырать
Сывлаймасть те!
Çăкăр хытти
Пĕрсе янă,
Хуйхи–суйхи
Халран янă.
Хура пичĕ
Кĕленче пек,–
Ӳсĕр çын та
Ун пек пулмĕ.

Пырать–хашкать,
Хăй çывăрать,
Кĕçке çитрĕ
Ыраш патне.

Тунката пек
Тăчĕ те вăл
Юрлать сассăр
Хăй юррине:

“Çитĕн çитĕн!
Эс ырашăм!
Эпĕ санăн
Панкрат хуçу!...”

<u>1–мĕш е.п.:</u>

К.Иванов ача–пăча валли çырнă сăвăсене те куçарнă. Вĕсем – “Çулталăк хушши”, “Чĕкеç”, “Сăпка юрри” тата ыттисем те.

<u>4–мĕш сăвă калаканĕ “Çулталăк хушши” сăвва калать:</u>

Шурă юр ирĕлет
Çеçенхир чĕрĕлет,
Ĕшĕл курăн ӳсет...
Вăл хăçан пулать–ши?
Хĕвел хытă хĕртет,
Ăшă çил вĕркелет,
Сар ыраш çитĕнет...
Вăл хăçан пулать–ши?
Хир илемĕ каять.
Сĕм вăрман çаралать
Пĕрмай çумăр çăвать...
Вăл хаçан пулать–ши?
Хирсенче юр анчах,
Çырмара пăр анчах
Сивĕтетет аванах...
Вăл хăçан пулать–ши?

Мен пек илемлĕ куçарнă вăл А.Майковăн “Сăпка юррине”.

<u>5–мĕш сăвă вулаканĕ:</u>

Çывăр, ачам, çывăрах!
Ыйху тутлă пултăрах!
Сана пăхма илтĕм эп
Ăмăрткайăк, çил, хĕвел.

Ăмăрт вĕçрĕ килнелле,
Хĕвел анчĕ ту айне,
Виçĕ каçран çилĕ те
Вĕçрĕ амăшĕ патне.

Çилтен ыйтать амăшĕ:
Ăçта эсĕ пултăн–ши?
Çăлтăрсемпе вăрçрăн–и?
Ĕ хумсене çапрăн–и?

–Тинĕс хумне çапмарăм,
Çăлтăрсене тивмерĕм
Эпĕ ача сыхларăм,–
Ун сăпкине сиктертĕм.

2–мĕш е.п.:

К.В.Ивановăн пултарулăхĕ мĕн пĕчĕкрен ялти вăйă–уявсенче çуралса аталаннă. Вăл халăх юрри–сăввине пысăка хурса хакланă. Акă мĕнле çырать Пересковья Васильевна Иванова, поэтăн вăталăх йăмăкĕ, хăйĕн асаилĕвĕнче: "Пичче киле килсех тăратчĕ. Эпĕ вăл 1912 çулти раштав уйăхĕнче яла таврăннине лайăх астăватăп. Килте кăштах пурăннă хыççăн вăл кўршĕри Кайрăклă ялне кайрĕ. Çак сĕм вăрман варринче ларакан тĕттĕм чăваш ялĕнче вăл вăхăтра чăваш йăлисем, юмахĕ–халапĕсем, юрри сăввисем нихăш вырăнтинчен те лайăхрах сыхланса усраннă. Кĕçтентти пичче халăх йăлине сăнама, унăн юррине, илемлĕ кĕввине, юмах–халапне итлеме юрататчĕ. Ку хутра та Кайрăклă ялне çав шутпах кайса çуренĕ темелле... Пичче çул çинче çапла калать:

–Халăх юррисене, йăлисене, уявĕсене пĕтĕмпех хут çине çырса илес пулать, унсăрăн вĕсем çухалса пĕтме пултараççĕ. Халăх историне пĕлес тесен, нимрен те малтан çав материалсене пĕлмелле,– тет."

Ф.Павлов илемлетнĕ "Пиçнĕ пиçмен çырлишĕн" юрă янăрать.

1–мĕш е.п.:

Константин Иванов халăх юрри –сăвине пухма, вĕсене килес ăру валли сыхласа хăварма тăрăшнă. 1908 çулта Чĕмпĕрте "Чăваш халăх сăвви юррисем" тата "Чăваш юмахĕсемпе халапĕсем" кĕнекесем пичетленсе тухнă. Унта К.В.Иванов тӳпи те пысăк.

Чĕмпĕрти чăваш шкулĕнче ачасене музыка пĕлĕвĕ пама тăрăшнă. Кунта вĕренекенсене музыка грамотипе теорине, сольфеджио, хор ертсе пыма, сĕрме купăспа тата ытти инструментсемпе калама вĕрентнĕ. К.Иванов музыка каçĕсем ирттерес ĕçе яланах хастар хутшăннă.

1913 çулта вĕренекенсем вăйĕпе М.Глинка çырнă "Иван Сусанин" опера лартса панă. Спектакль декорацине К.В.Иванов хатĕрленĕ.

2–мĕш е.п.:

К.В.Иванов тĕрлĕ енлĕ талантлă çын пулнă. Унăн поэт таланчĕ çеç мар, художник таланчĕ те пулнă. Çакна вăл чăвашла букварь валли хатĕрленĕ, "Нарспи" поэма тăрăх тунă ӳкерчĕксенчен те курма пулать. Вăл "Чăваш туйĕ" ятлă чылай пысăк картина ӳкернĕ. К.В.Иванов таланчĕ шкулта ӳ кермелли уроксенче те палăрнă. Акă мĕнле аса илет И.Т.Трофимов:"Вăл картинăсем ӳкерме юрататчĕ, унăн ӳ керчĕкĕсене пăхсан, вĕсене вунçичĕ çулхи ача ӳкернĕ теме çукчĕ. Унăн картинисенче профессионал–художник ăсталăхĕ сисĕнетчĕ..."

1–мĕш е.п.:

К.В.Иванов чăваш историнче чи малтан халăх юмахне сăвва хурса тĕрлет – литература юмахĕ çырать.

1908 çулта вăл юмах кĕнеки çырма тытăнать. Малтан кăтартнă тăрăх унăн пилĕк юмах пулмалла пулнă, анчах поэт виçĕ юмах çеç ("Тимĕр тылă", "Тăлăх арăм", "Икĕ хĕр") çырса пĕтернĕ. Халăх творчествинчен илнĕ юмахсен содержанине К.Иванов хăй майлă улăштарать, социаллă шухăшсем кĕртсе çивĕчлетет. "Тимĕр тылă" юмахра автор класлă обществăри тĕшмĕш халăха мĕнле улталаса, хăратса, тĕттĕмлĕхре тытса тăнине каласа парать.

1–мĕш сăвă калаканĕ:

> Тимĕр тылă тесенех,
> Сехри хăпать инкесен.
> Мĕншĕн–ши вăл? Пĕлĕр–ха!

Акă мĕншĕн, калам–ха!
Пирĕн чăваш арăмĕ
Тимĕр тылла юратмасть,
Пулсан пултăр йĕс тылă,
Йывăççи те начар мар.
Тимĕр тылă ăшĕнче
Шурă шуйттан ларать, тет.
Тимĕр тылла тытсанах,
Шăлĕсемпе шаккать тет.
Кантăр тыллас тесенех,
Çӳпне куçа кĕртет тет,
Çав çӳп куçра юлсассăн.
Çын тухатмăш пулать, тет.
Çав тухатмăш хушнипе
Тимĕр тылă çĕрĕпе
Урам тăрăх, хир тăрăх
Шăлтăртатса çӳрет, тет.
Тылă сиксе пынă чух
Çулĕ çинче çын пулсан,
Ана хĕссе вĕлерсе,
Юнне ĕçсе каять,тет...
Ĕнтĕ пĕлсе çитрĕр–и
Мĕншĕн пирĕн инкесен
Тимĕр тылă тесенех
Сехри хăпса тухнине?
Кам та пулин шанмасран
Е вăрçасран хăраса,
Пĕр ĕç çинчен калам–ха,
Хамăр ялта пулнине.

<u>2–мĕш е.п.:</u>

К.В.Иванов "Тăлăх арăм" юмахра вăрçă хăрушлăхĕ, вал мĕн чухлĕ хуйха илсе килнине çырса кăтартнă.

<u>2–мĕш сăвă калаканĕ:</u>

Ту тăрринче пӳрт ларать.
Чăваш хыгă çывăрат.
Кун килет те кун иртет,–
Чăваш хыгă çывăрать.
Шăппăн выртать, хускалмасть
Ун арăмĕ хурланать.
Йĕрс–йĕре хуйхăрать.

Упăшкине ыталать.
Анчах арăмĕ йĕнине
Вăл сисес çук чĕрипе.
Ĕмĕр–ĕмĕр йĕрсен те
Чĕрĕлес çук куççулĕпе.

1–мĕш е.п.:

"Икĕ хĕр" халапра Константин Васильевич пĕр пуянăн хĕрĕссем çинчен çырнă. Аслă хĕрĕ ашшĕн мулне мухтать, кĕçĕн хĕрĕ – тĕрĕслĕхшĕн тăрать, ашшĕ мулне мухтамасть. Çавăншăн кĕçĕн хĕрне ашшĕ "санран пархатар сахал" тесе килтен хăваласа ярать. Поэт кунта çапла шухăш патне илсе пырать: Мул тĕнчинче суйса, йăпăлтатса пурăнакансем çеç "мухтава тивĕçлĕ", кам тĕрĕслĕхшĕн, чăншăн – вĕсене кун паман.

2–мĕш е.п.:

К.В.Иванов сăвăсем куçарнă, юмахсем çырнă вăхăтрах "Нарспи" поэма çырнă. "Нарспи" поэма вăл çырнă произведенисенчен чи чапли. Кĕмĕл шăнкăрав пек шăнкăртатса юхать Константин Васильевич сăвви. Сăвăн кашни сăмахĕ илемлĕ, уçă, вырăнлă, чуна илĕртет. К.Иванов хăйĕн "Нарспи" поэмипе чăваш халăх литературин çулне тăкăрлатнă. Çакна чăваш халăх поэчĕ С.В.Эльгер хăйĕн "Нарспи авторне" ятлă сăввинче питĕ лайăх каласа парать.

3–мĕш сăвă калаканĕ:

Вăл, çурхи юр айĕнчен
Пĕччен тухнă чечек пек,
Ирхи çутă умĕнчен
Хăпаракан çăлтăр пек–
Пĕтĕм чăваш çĕршывне
Çурхи илем кĕриччен,
Ялсем, уй–хирсем çине
Хĕвел çути ӳкиччен–
Чуралăхри чĕлхене
Шанчăк пама курăннă,
Тухас сăвăç – туссене
Çăл кăтартма пуçланă
Тăван чĕлхен сухине
Кулĕннĕ вăл хăйне хăй,
Ĕçĕн пулас уссине
Хыт ĕненсе хунă вăй.

Анчах... ăна хисепсĕр
Сĕмсĕр виле хупларĕ
Çавах та вăл пире пĕр
Пысăк шанчăк кăтартрĕ.

<u>1–мĕш е.п.:</u>

"Нарспи" поэмăн геройĕсем – хăйсен сăнĕпе те, шухăшĕпе те манми геройсем. Поэмăна пĕрре вуласанах вĕсем асра тăрса юлаççĕ. Акă, сăмахран, Нарспи мĕнле хитре вăл, таса.

<u>4–мĕш сăвă калаканĕ:</u>

Ешĕл курăк хушшинче
Сап–сарă чечек ӳсет,
Аслă Силпи ялĕнче
Нарспи ятлă хĕр ӳсет.

Пичĕ–куçĕ пит хӳхĕм,
Хирти сарă чечек пек.
Икĕ куçĕ хуп–хура,
Икĕ хура шăрçа пек.

Явăнаççĕ хыçалта
Çивĕч вĕçĕ кăтрисем.
Утса–утса пынă чух
Шăнкăртатать тенкисем.

Куçĕсемпе пăхнă чух
Каччăн чĕри çĕкленет,
Çӳхе тути кулнă чух
Каччăн чунĕ çемçелет.
Хитре сарă чечеке
Ăшă куçпа кам пăхмĕ?
Ун пек лайăх хитре хĕре
Мĕнле каччă юратмĕ?

<u>2–мĕш е.п.:</u>

Поэмăри тĕп геройсен Нарспипе Сетнерен чун–чĕри пуянлăхне, вĕсен юратăвне тĕплĕн кăтартса парас тесе [illegible]

<u>5–мĕш сăвă калаканĕ:</u>

Шавлать, кашлать сĕм вармап,
Вĕçĕ–хĕрри курăнмасть.

Кугсăр–пуçсăр çил тухсан,
Чарăнассăн туйăнмасть.

Шавлать, кашлать сĕм вăрман,
Тамăкри пек ахăрать.
Те арçури, те шуйттан
Çав териех ашкăнать.

Тапхăр–тапхăр çил килет
Пăлтăр–палтăр çавăрса
Тĕттĕм вăрман ухĕрет
Çĕре çитех авăнса.
Хура пĕлĕт пĕрмаях
Шавлать вăрман тăрринче.
Ярать çиçĕм çĕр çурсах
Хура пĕлĕт хушшинче.
Аçа çапать, шартлатать,
Пĕтĕм тĕнче кисренет.
Çумăр çырма пек юхать,
Лупашкасенче кĕрлет.

Нарспипе Сетнер пĕрлешсен сĕм вăрман та шавлама пăрахать, вĕсен юратăвĕ вăорман шавĕнчен те вăйлă.

1–мĕш сăвă калаканĕ:

Икĕ савни пĕрлешсен,
Пуçне тайрĕ ват юман.
Пĕр–ик тапхăр çил вĕрсен,
Шăп лăпланчĕ сĕм вăрман.
Хура пĕлĕт саланса
Пĕтрĕ вăрман хыçĕнче.
Хĕвел пăхать шăратса,
Кайăк юрлать йăвинче.
Курăк çинчи сывлăма
Хĕвел парать ăшшине.
Икĕ чуна савăнма.
Хĕвел парать çуттине.
Ялтăртатать ырă кун,
Усал кунăн мĕн ĕç пур?

1–мĕш с.н.:

К.Иванов поэзийĕ – хăйĕн ăшшчикĕпе те формипе те халăх поэзийĕ. Вăл "Нарспи" поэмăра авалхи чăваш ялĕн

пурнăçĕне йăлине сăнласа кăтартнă. Автор поэмăра чăваш хĕрарăмĕн асаплă, правасăр пурнăçне те аван кăтартса панă.

2–мĕш сăвă калаканĕ:

...Эсир мана ÿстертĕр
Ача чухне юратрăр,
Анчах ÿссе çитрĕм те,
Хĕрĕн чунне курмарăр.
Эпĕ сире кĕлтурăм,
Эпĕ сире йăлăнтăм
Вĕçне çити пуçласан
Йăваланса макăртăм.
Анчах эсир хĕрĕре,
Ÿстерессе ÿстертĕр,
Ÿстертĕр те укçашăн
Сутса ярса пĕтертĕр.

"Хĕр йĕрри" кĕвĕ янăрать.

2–мĕш е.п.:

"Нарспи" поэма 1908 çулта "Чăваш халăх халапĕсем" ятлă кĕнекере виçĕ юмахпа пĕрле пичетленсе тухнă. И.Я.Яковлев "Нарспи" авторĕн ятне кăтартмасăр, патша чиновникĕсене улталаса "Нарспие" юмах шутне кĕртсе, чăваш халăх патне çитернĕ.

1–мĕш е.п.:

1911 çулхи авăн уйăхĕнчен пуçласа 1915 çулхи кăрлач уйăхĕчен К.Иванов Чĕмпĕрти чăваш шкулĕ çумĕнчи хĕрсен икĕ класлă училищинче пуçламăш классен чистописани, черчени, рисовани учителĕ пулса ĕçленĕ. Унтан чире пула килне таврăннă, анчах чиртен сывалаймасăр пуш уйăхĕн 26–мĕшĕнче унăн чĕри тапма чарăннă.

2–мĕш е.п.:

К.В Иванов – чăваш халăхĕн аслă поэчĕ, патриочĕ – яланах халăх асĕнче. Унăн пултарулăхĕ каярахри ăру çыравçиссене, композиторĕсене паха произведенисем хайлама хавхалантарнă, халĕ те хавхалантарать.

Акă мĕнле çырать Николай Шелепи "Чăваш шăпчăкĕ" сăвăра.

3–мĕш сăвă калаканĕ:

Халĕ санăн юррусем
Ялкăшаççĕ.
Тăван çĕршыв талкăшĕпех

Янăраççĕ.
Тăван халăхăн ывăлĕ,
Хастар чĕре,
Юрру санăн ĕмĕр юлĕ
Кĕрекере.

"Нарспи" поэмăпа виçĕ опера çырнă, балет лартнă.

1940 çулта А.Кăлканпа В.Алакср драматургсем "Нарспи" тăрăх пьеса çырнă. Унти юрăсене поэт сăввисемпе усă курса Г.Хирбю йĕркеленĕ.

Поэт 80 çул тултарнă тĕле А.А.Петров композитор поэт сăввисем тăрăх симфони оркестрĕпе каласа, хорпа юрлама "Чăваш çĕршывĕ" ятлă контата çырнă.

1–мĕш е.п.:

Çутçанталăк пекех, сăвăçăмăр вилĕмсĕр! Çакна эпир чăваш поэзийĕ вăй илсе пынинче куратпăр.Ансăртран мар ĕнтĕ чăваш халăх поэчĕ Ухсай Яккова ку чухнехи поэзие "Иванов вăрманĕ" тесе хакланă.

4–мĕш сăвă калаканĕ:

Поэт юман пулса шавланă
Асаплă чуллă çĕр çинче,–
Кашни çулçи пĕр юрă панă,
Юман юрланă пĕр–пĕччен.
Ăна усал тĕнче тĕп тунă
Юман кун çулĕ вăрăм мар.
Йĕкелĕсем нумай–ха унăн,–
Çĕкленчĕ, варкăшрĕ вăрман.

Мухтавлă йывăça кам манĕ?
Пуç тайрĕ халăх кăмăлтан.
Йĕкеллиссинчен юман вăрманĕ,
Хăпарчĕ пĕлĕтсем таран.

Ĕрчевлĕ вăрлăх акаканĕ
Кайсан та, ĕмĕчĕ кайман.
Кашларĕ Иванов вăрманĕ
Хитре вăрман, сĕм–сĕм вăрман.
Чăваш поэзийĕн вăрманĕ.

2–мĕш с.п.:

Итлесе пăхар–ха Ю.Семенгерĕн "Слакпуçĕнче" сăввине.

5–мĕш сăвă калаканĕ:

Хĕвел пайăркисенчен кĕсле туса,
Çĕн кĕвĕ–çемĕ ĕнерет çу кунĕ.
Асамлă юрăça сума суса,
Тен, хĕлĕхленнĕ Кĕçтентийĕн чунĕ?
Чĕркĕмĕллĕн юхать тăп–тăрă Салак,
Шур акшартан пирченнĕ такăр çулĕ.
Ăçтан пĕлем: çак тимлĕхлĕ пылак
Симпе, тен савăнăç чечекленнĕ пулĕ?

Уй–хирпеле катрамлă пĕлĕтсем
Канаш тăваççĕ танлăн та ăшпиллĕн.
Тырпул хумханнă евĕр сĕрĕшсе
Тен килнĕ çакăнта тĕнче пехилĕ?

Кĕреп яла, çитеп чул çурт умне,
Тирĕк пуçне таять.
"Иртсем тархасшăн".
Кĕç сирпĕтсе ик çăлтăр пек хĕмне,
Пÿртрен поэт хăй туйăнать тухассăн.

1–мĕш е.п.:

Халăх хăйĕн пултаруллă ывăлĕн, мухтавлă юрăçин ятне хисеплесе упрать. Чăваш Республики ĕçри ăсталăхпа палăрнă çынсене 1967 çултанпа К.В.Иванов ячĕпе хисепленекен патшалăх премине парать. Урамсем, бульварсем, библиотекăсем, аслă сăвăç ятне илнĕ. Чăваш Республикинчи Муркаш районĕнче пĕр ялхуçалăх предприятийĕ, Шупашкарта Чăваш академи драма театрĕ, республикăри литература музейĕ К.В.Иванов ячĕпе хисепленеççĕ. Елчĕк районĕнче К.В.Иванов ячĕпе ÿстернĕ вăрман кашлать.

К.Иванов çĕршывĕнче, Слакпуç ялĕнче, музей–çурт уçăлнă, унта çулсеренех "Силпи çăлкуçĕсем" ятлă поэзи фестивалĕ иртет.

Усă курнă литература

1. Долгов В. Чăваш халăх поэчĕ К.В.Иванов. 2–мĕш клр.– Ш.: Чăв. Гос. изд–ви, 1961.–147 с.

2. Константин Иванова аса илеççĕ / Г.Ф.Юмарт пухса хатĕрленĕ.– Ш.: Чăв. кĕн. изд–ви, 1990.– 271 с.

3. Константин Иванов: Фотоальбом.– Чебоксары: Чуваш. кн. изд–во, 1990.– 136 с.

4. Константин Васильевич Иванов: Библиогр. указ.– Чебоксары, 1992.– 128 с.

5. К.В.Иванов пурнăçĕпе пултарулăхĕ: Класс тулашĕнче ирттермелли ĕçсем / Учительсен пĕлĕвне ÿстерек. ин–т.– Ш., 1990.– 57 с.

6. Харитонов В. Константин Иванов тата музыка.– Ш.: Чăв. кĕн. изд–ви, 1971.– 40 с.

Усă курнă музыка

1. К.Иванов. К 100 летию со дня рождения поэта Константина Иванова.– Л.: Мелодия, 1990. 1 ГРП. С 30. 30047003 33 об/мин.

2. Килчĕ ырă çуркунне: Юрă / Кĕвви Н.Зиминăн //.Тантăш.– 1997.– 28 пуш.

3. Павлов Ф. Хоровые произведения, обработки народ. Песен. Исп. Хор Чуваш. Гос. Ансамбля песни и танца. Худ. Рук. И дирижер Ю.Васильев.

–Русский диск, 1993. Стерео В3002145.

4. Рубенштейн А. Горные вершины.– На ГРП: Умнов Ю. (Концерт хора мальчиков) – 33 А 26673 33 об/мин.

5. Хĕр йĕрри. / Халах кĕвви. С.Толстой илемлетнĕ. Чăв. АССР. Гос. Камера оркестрĕ. Дирижерĕ В.Важоров // Чебоксарский сувенир.– Л.: Мелодия, 1990. ГРП. С 3029935009 33 об/мин.

В.Иванова пухса хатĕрленĕ